

# DISCURSIVE GEOMETRY

## 4. Międzynarodowa Wystawa GRID

4. Międzynarodowa Wystawa GRID jest prezentacją dzieł 45 artystów z 9 krajów europejskich: Austrii, Bułgarii, Francji, Hiszpanii, Niemiec, Polski, Szwajcarii, Węgier i Włoch. Stanowi kolejną odsłonę cyklicznego projektu, w którym prezentowana twórczość zawiera się w dwóch nurtach sztuki geometrycznej jaki stanowią Sztuka Konkretna (Concrete Art) oraz Geometria Dyskursywna (Discursive Geometry). Poprzednie edycje miały miejsce w Galerii XS Instytutu Sztuk Pięknych UJK w Kielcach (2014, 2015, 2016). W ciągu dwóch ostatnich lat wystawom towarzyszyły Międzynarodowe Konferencje Naukowo-Artystyczne „Geometria w dyskursie – dyskurs w geometrii”, gdzie problematyka gridu rozważania była w kontekście sztuk wizualnych, projektowych oraz mediów cyfrowych.

Takie zderzenie dwóch różnorodnych nurtów sztuki wymaga wspólnego mianownika. Sztuka Konkretna powinna bowiem być wolna od jakichkolwiek symbolicznych związków z rzeczywistością, bo linie i kolory są konkretami same w sobie. Natomiast Geometria Dyskursywna obrazuje różnorodne związki z rzeczywistością, jak np. zachowania społeczne ludzi, ich uczestnictwo w kulturze i sztuce, naszą codzienność, referencje do świata mass mediów, symulatorów sztucznego życia, muzyki, architektury, pejzażu czy tekstów kultury. Wspólnym mianownikiem w obszarze obrazowania jest tu język geometrii. W obszarze dyskursywnym wspólny mianownik stanowi tytułowy grid, rozumiany bardzo szeroko i niejednoznacznie.

Słowo „grid” w języku angielskim odnosi się do pojęcia „kraty”, „siatki”, „sieci”. W szerszym rozumieniu może ono określać strukturę, plan, schemat, rozmieszczenie czy połączenia i istniejące zależności. W przypadku rozważań nad sztuką, a przede wszystkim obrazem jest tożsamy z terminem „kompozycji”, to środek prowadzący do ustalenia porządku plastycznego, zasada organizująca. Grid objawiać się może zarówno jako niewidoczny szkielet strukturalny dzieła, istniejące wewnątrz jego układu napięcia, interakcja osi i kierunków, ale i postać bezpośrednio wyrysowana, nie tylko determinująca dany artefakt ale i stanowiąca jego treść. Grid jest nieodłączną cechą morfologii wszelkich form plastycznych. Występuje on już w czasach starożytnych, kiedy to Egipcjanie, Grecy czy Rzymianie poczynają stosować

matematyczny moduł w konstrukcji wszelkich obiektów z obszaru sztuki, architektury. Później jego postać uzależniona jest od perspektywy, tj. geometrycznego rzutu będącego odwzorowaniem danej przestrzeni. Na początku XX w. poczyną on demonstrować swą najczystsza formę – schemat równoległych i prostopadle przecinających się prostych. Rossalind E. Krauss w książce „Oryginalność awangardy i inne mity modernistyczne” postrzega siatkę, jako jeden z symptomów sztuki nowoczesnej i wiąże ją, m.in. z dążnością ku obiektywizacji dzieła wizualnego. Awangarda i neoawangarda dokonują usamodzielnienia gridu jako tematu. W praktykach postmodernistycznych jego znaczenie rozciąga się na różnego rodzaju sieci, relacje złożonych i zmiennych powiązań sytuujących się we wszelkich obszarach współczesnego życia. Pojmujemy go, jako system integrujący i zarządzający elementami struktury oraz zasobami jego treści. Między innymi stanowi on nieodłączny element środowiska cyfrowego, jest matrycą, na której realizują się procesy digitalne w zakresie tworzenia i przetwarzania obrazów.

Celowo założona wielokierunkowość wystawy, oparta na trzech równorzędnych obszarach KONKRET / DYSKURS / GRID, wskazuje na żywotność sztuki wyrażanej językiem geometrii, jej ewoluowanie, przekraczanie programowych ograniczeń i współczesną grę z kontekstem teoretycznym, w którym funkcjonują dzieła sztuki. Przedstawiony zarys wystawy, choć w większości oparty na programie i intencjach autorów, należy potraktować jednak jako jeden z wielu możliwych. Konteksty teoretyczne i nasze (wizytów) indywidualne doświadczenie mogą bowiem nadawać tej sztuce nowe sensy oraz tworzyć nieoczekiwane referencje i relacje.

Wiesław Łuczaj

Maciej Zdanowicz